

УДК 346.7:351.762(477)

DOI: <http://doi.org/10.5281/zenodo.7699512>

О.М. МУЗИЧУК,

проректор Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор, м. Харків, Україна; e-mail: o.muzychuk23@gmail.com;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8367-2504>

О.П. ГЕТМАНЕЦЬ,

завідувач кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та
фінансової безпеки Харківського національного університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор, м. Харків, Україна; e-mail: olga.getmanec12@gmail.com;

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4826-5799>

ПРАВОВІ СТАНДАРТИ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ДОСВІДУ РЕГУЛЮВАННЯ АЗАРТНИХ ІГОР ДЛЯ УКРАЇНИ

O.M. MUZYCHUK,

Vice-Rector, Kharkiv National University of Internal Affairs, Doctor of Law,
(Full) Professor, Kharkiv, Ukraine; e-mail: o.muzychuk23@gmail.com;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8367-2504>

O.P. GETMANETS,

Head, Chair of Legal Support of Entrepreneurial Activity and Financial Security,
Kharkiv National University of Internal Affairs, Doctor in Law, (Full) Professor, Kharkiv,
Ukraine; e-mail: olga.getmanec12@gmail.com;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4826-5799>

LEGAL STANDARDS AND ORGANIZATIONAL ASPECTS OF EUROPEAN EXPERIENCE IN REGULATING GAMBLING FOR UKRAINE

АНОТАЦІЇ (ABSTRACTS), КЛЮЧОВІ СЛОВА (KEY WORDS)

Постановка проблеми. Наразі українська система регулювання азартних ігор перебуває на початковій стадії розвитку, оскільки вона пережила значні зміни та реформи в останні роки. У зв'язку з цим, актуальною є необхідність вивчення та аналізу досвіду країн Європи, які мають розвинуті та успішні системи регулювання азартних ігор. Тому **метою** статті є визначення ключових правових стандартів та організаційних аспектів, що характеризують європейський досвід регулювання азартних ігор. У статті використані **методи** аналізу документів, які дозволяють дослідити діяльність Європейського форуму регуляторів азартних ігор (GREF) і Мальтійського органу з ігор (MGA) на основі офіційних документів організацій та статей з наукових журналів, а також порівняльного аналізу, що дозволяє зрозуміти, як Європейський форум регуляторів азартних ігор та Мальтійський орган з ігор працюють у порівнянні з іншими організаціями, які займаються регулюванням азартних ігор. **Результати.** Визначено, що адаптація українського законодавства у сфері азартних ігор є складним процесом, оскільки потрібно враховувати специфічні особливості українського ринку азартних ігор, культурні та соціальні фактори, висвітлити виклики, пов'язані зі змінністю технологій, онлайн гральними платформами та потребою вдосконалення механізмів нагляду та контролю. При цьому особливого значення набуває міжнародне співробітництво в регулюванні азартних ігор. **Висновки.** Показано, що впровадження європейських правових стандартів у сфері азартних ігор вимагає негайної адаптації українського законодавства, включаючи гармонізацію нормативних актів, їх узгодження з правилами ЄС та заохочення конвергенції. Для досягнення цього доцільно використовувати досвід відомих європейських регуляторів азартних ігор, таких як GREF та MGA. Організаційні аспекти регулювання азартних ігор в Європі пов'язані з виявленням успішних принципів, моделей та практики. Вони стосуються структури та функцій означених регуляторних органів, процесів ліцензування та нагляду, механізмів забезпечення дотримання правил, протидії шахрайству та гральній залежності, а також методів забезпечення виконання правил та ефективних стратегій управління ризиками. Заслуговує на увагу й подальший перенос досвіду діяльності європейських міжнародних регуляторних органів GREF і MGA на українські реалії. Це передбачає оцінку контексту України, її законодавства й інституціональних особливостей, а також визначення аспектів європейського досвіду, що можуть бути корисними для впровадження в українські умови.

Ключові слова: правові стандарти; організаційні аспекти; європейський досвід; регулювання азартних ігор; Україна

Problem statement. Currently, the Ukrainian gambling regulatory system is in its early stages of development, as it has undergone significant changes and reforms in recent years. Therefore, there is a need to study and analyze the experience of European countries that have well-established and successful gambling regulatory systems. The **purpose** of this article is to identify key legal standards and organizational aspects that characterize the European experience of regulating gambling. The article utilizes document analysis **methods**, which allow for an investigation of the activities of the European Forum of Gambling Regulators (GREF) and the Malta Gaming Authority (MGA) based on official organizational documents and articles from scientific journals. It also employs comparative analysis to understand how the European Forum of Gambling Regulators and the Malta Gaming Authority operate in comparison to other organizations involved in gambling regulation. **Results.** It has been identified that the adaptation of Ukrainian gambling legislation can be a challenging process, as it requires taking into account specific characteristics of the Ukrainian gambling market, cultural and social factors, addressing challenges related to technological advancements, online gambling platforms, and the need for enhanced supervision and control mechanisms. International cooperation in gambling regulation is of particular importance. **Conclusions.** It has been demonstrated that the implementation of European legal standards in the field of gambling requires an immediate adaptation of Ukrainian legislation, including the harmonization of regulatory acts, aligned with EU rules, and promotion of convergence. To achieve this, the experience of well-known European gambling regulators such as GREF and MGA can be utilized. Organizational aspects of gambling regulation in Europe are associated with the identification of successful principles, models, and practices. These aspects pertain to the structure and functions of regulatory bodies, licensing and supervision processes, mechanisms for ensuring compliance with rules, combating fraud and gambling addiction, as well as methods for ensuring rule enforcement and effective risk management strategies. Furthermore, it is noteworthy to consider the transfer of experience from European international regulatory bodies, GREF and MGA, in the Ukrainian context. This entails assessing the Ukrainian context, its legislation, and institutional peculiarities, as well as identifying aspects of the European experience that can be useful for implementation in the Ukrainian context.

Keywords: legal standards; organizational aspects; European experience; regulation of gambling; Ukraine

Постановка проблеми

Слід зазначити, що у сфері регулювання азартних ігор станом на сьогодні не можна не зважати на багаторічний досвід і найкращі міжнародні практики та стандарти грального бізнесу, які існують на ринках Європи, США та Азії.

Наразі українська система регулювання азартних ігор перебуває на початковій стадії розвитку, оскільки вона пережила значні зміни та реформи в останні роки. У зв'язку з цим, актуальною є необхідність вивчення та аналізу досвіду країн Європи, які мають розвинуті та успішні системи регулювання азартних ігор. Це дозволить українським законодавцям та регуляторам ознайомитися з передовими практиками та рекомендаціями щодо створення ефективної системи регулювання азартних ігор в Україні. Цілком зрозуміло, що законодавство та політика регулювання азартних ігор в Європейському Союзі можуть варіюватися в залежності від країни. Кожна країна-член ЄС може мати власні національні закони та регуляторні органи, які встановлюють вимоги та умови для діяльності операторів азартних ігор.

Одну з перших спроб визначення особливостей міжнародного досвіду правового регулювання сфери азартних ігор, зокрема, букмекер-

ської діяльності, що дозволяє розміщувати ставки на різні події за певними умовами, саме як одного з видів азартних ігор, надав В.В. Логвиненко, певні пропозиції та висновки якого спрямовані на їх імплементацію в українське законодавство [1]. Хоча, й слід зазначити, що особливістю азартної гри є теоретична можливість учасника в процесі гри впливати на її результат, а за умови укладання парі виключається участь сторін у настанні цих обставин і передбачається тільки перевірка фактів. В.В. Манзюк і В.В. Заборовський наголошують на тому, що різка зміна обстановки на законодавчому рівні та бездіяльність органів державної влади в Україні у врегулюванні відносин у сфері грального бізнесу призвела до негативних наслідків [2].

Тому, Н.А. Сперкач та А.П. Китун пропонують звернути увагу на позитивний зарубіжний досвід окремих іноземних держав щодо легалізації грального бізнесу, зокрема, Чехії, Фінляндії, Швеції, Німеччини в частині створення реєстрів боржників і часткової легалізації грального бізнесу на виокремлених територіях [3]. Р.М. Гицук та І.Д. Бойко наголошують на відсутності у законодавстві зарубіжних країн певного специфічного порядку розташування гральних закладів, що є важливим для України [4].

Так, І.В. Сергієнко, І.Ю. Фомін і Р.Б. Хорольський, досліджуючи законодавство раїн ЄС про гральний бізнес, моделі правового регулювання грального бізнесу, регуляторів ринку гральних послуг та механізми контролю за діяльністю операторів і саморегулівні організації, ставлять за мету запровадження в Україні оптимального правового та податкового регулювання грального бізнесу. Загальний висновок авторів полягає в тому, що в цій сфері діяльності "Україні час ставати європейською країною" [5, с.119].

До того ж, і К. Рохслер (Rohsler, 2022) зазначає, що "за останні 15 років багато держав-членів ЄС змінили свої закони щодо регулювання азартних ігор, і кілька урядів поза ЄС вперше активно беруть участь у створенні режимів регулювання азартних ігор внаслідок цих технологічних змін", що "однією з незвичайних задач, з якими зіткнуться юристи з азартними іграми, є потреба не тільки консультувати про те, що таке закон у конкретній юрисдикції, але й допомагати операторам азартних ігор (а іноді регулюючим органам) зрозуміти, як передбачити майбутні зміни в законодавстві" [6]. А наявність п'яти різних моделей, залежно від спектра толерантності, для опису різних підходів до регулювання азартних ігор, врегульовується правом окремих юрисдикцій приймати за ними закони для своїх громадян. До того ж, і поглибленим порівняльним оглядом законів про азартні ігри ряду країн, починаючи з Аргентини, Австрії, Бельгії та Бразилії, і закінчуючи Францією, Швейцарією та Японією.

В свою чергу, Р.О. Стефанчук, Д.О. Гетманцев і З.М. Топорецька (Stefanchuk, Hetmantsev and Toporetska, 2022) виділяють такі моделі державного управління, як заборона азартних ігор; дозвіл на проведення азартних ігор без обмежень, але встановлення певних кваліфікаційних, організаційних, фінансових та інших вимог; встановлення державної монополії на організацію та проведення азартних ігор, що проявляється у різних формах [7]. Разом із тим, державне регулювання сфери азартних ігор достатньо успішно співпрацює з некомерційними організаціями, діяльність яких спрямована на захист гравців, боротьбу зі зловживаннями, взаємодію між регуляторами та дослідження нових технологій у галузі азартних ігор. Такими, серед найпотужніших регуляторів, зокрема, є Європейський форум регуляторів азартних ігор (The European Forum for Gambling Regulators – GREF) та MGA (Malta Gaming Authority) – регулятор азартних ігор на Мальті.

GREF складається з представників національних органів регулювання грального бізнесу з країн Європи та Європейського економічного простору, її метою є обмін інформацією та кращими практиками в галузі регулювання азартних ігор в Європі. MGA встановлює стандарти безпеки, захисту гравців, виконання антишпигункових правил, протидії відмиванню грошей та інші вимоги, які регулюють азартну діяльність.

Досвід їхньої діяльності є корисним для України саме з питань порівняння правових режимів та рекомендацій до побудови національної стратегії; аналізу взаємозв'язку з економікою та соціальними наслідками; досліджень найкращої практики в запобіганні корупції та забезпеченні чесної конкуренції; визначенні правових стандартів та організаційних аспектів; навчання, дослідження та обміну досвідом у сфері протидії шкідливим наслідкам азартних ігор тощо. Тому метою статті є визначення ключових правових стандартів та організаційних аспектів, що характеризують європейський досвід регулювання азартних ігор. Такими ключовими правовими стандартами є закони, директиви, регуляторні акти та інші правові норми, які встановлюють правила та умови для проведення азартних ігор. До організаційних аспектів, пов'язаних з регулюванням азартних ігор в Європі, відносяться створення та функціонування спеціальних регуляторних органів, механізми нагляду та контролю, процедури ліцензування та інші організаційні процеси, спрямовані на забезпечення ефективного та відповідального функціонування галузі азартних ігор. Тому *новизна* статті полягає в адаптації європейського досвіду з регулювання азартних ігор до української ситуації. *Завданнями* статті є визначення стратегії правозастосування в регулюванні азартних ігор в Європі; аналіз правових засад регулювання азартних ігор Європейським форумом регуляторів азартних ігор і регулятором азартних ігор та гральних індустрій на Мальті.

Стратегія правозастосування в регулюванні азартних ігор в Європі

Регуляторний досвід, набутий регуляторами Європи протягом багатьох років, поєднується з сучасними потужними аналітичними можливостями. Це дозволяє використовувати інноваційні підходи та стратегії в контролі та нагляді за азартними іграми, а також ефективно реагувати на нові виклики та порушення.

В удосконаленні діяльності регуляторів азартних ігор в Європі в останній час набуває зна-

чення перспективна розробка систем штучного інтелекту з використанням поведінкового аналізу та урахування регуляторного досвіду при їх впровадженні.

Зокрема, напрямом *"штучний інтелект"* у діяльності регуляторів азартних ігор в Європі включає вивчення та впровадження штучного інтелекту в галузі азартних ігор, з метою поліпшення процесів регулювання, виявлення та запобігання шахрайству, а також підвищення рівня безпеки та захисту гравців. Також він включає в себе дослідження етичних і правових питань, пов'язаних з використанням штучного інтелекту в галузі азартних ігор. Напрямок *"поведінковий аналіз"* пов'язаний з вивченням поведінки гравців в азартних іграх з метою виявлення можливих проблем гральної залежності та встановлення ефективних стратегій для захисту гравців від шкідливих наслідків гри. Діяльність регуляторів азартних ігор в Європі націлена на забезпечення безпеки та захисту гравців від шкідливих наслідків азартних ігор, і поведінковий аналіз є важливим інструментом для досягнення цих цілей. Напрямок *"регуляторний досвід"* охоплює вивчення та обговорення кращих практик регулювання галузі азартних ігор. Передбачає обмін знаннями та досвідом у галузі регулювання для покращення ефективності своїх регуляторних процесів та забезпечення високого рівня захисту споживачів у галузі азартних ігор.

"Стратегія правозастосування" – це напрямок, який включає в себе розробку та впровадження стратегій щодо застосування регуляторних положень у галузі азартних ігор. Він орієнтується на забезпечення ефективного та консистентного застосування правових норм, що регулюють гральний бізнес, та вдосконалення процесу контролю й нагляду за діяльністю гравців ринку. В цьому напрямку розробляються рекомендації, робиться аналіз нормативно-правових актів і проводяться консультації щодо їх застосування на практиці. Основна мета полягає у підвищенні рівня довіри до ринку азартних ігор шляхом забезпечення їх відповідності вимогам законодавства та покращення якості правозастосування в цій галузі.

Розробка стратегії правозастосування дозволяє забезпечити реалізацію ефективного регулювання азартних ігор в Європі. Для цього здійснюється співпраця регуляторів з іншими юридичними організаціями та установами для розробки нових нормативно-правових актів та вдосконалення існуючих.

Основна мета розробки стратегії полягає у

створенні єдиного підходу до застосування законодавства в галузі азартних ігор. Це дозволяє уникнути розбіжностей у трактуванні законодавства між різними країнами, забезпечити єдині стандарти для контролю за провайдерами азартних ігор, а також ефективніше виявляти та припиняти незаконну діяльність у сфері азартних ігор і забезпечити захист прав споживачів.

При цьому, під *забезпеченням ефективного та консистентного застосування правових норм, що регулюють гральний бізнес*, розуміється орієнтація регуляторів азартних ігор в Європі на дотримання однакових стандартів при застосуванні правових норм різними регуляторами грального бізнесу в Європі. Це важливо, оскільки різні країни мають різні правила і норми щодо грального бізнесу, і різне їх застосування регуляторами може привести до нерівності у галузі та порушення прав гравців.

Слід зазначити, що *використання штучного інтелекту* в галузі азартних ігор породжує ряд правових питань. Наприклад, збір і використання даних про гравців пов'язані з конфіденційністю даних та їх захистом – регулятори повинні гарантувати, що гравці мають повне розуміння того, як їхні дані збираються, зберігаються та використовуються; порушення законодавства або прав користувачів при використанні штучного інтелекту може стати причиною ряду правових питань і відповідальності за такі дії. Проблемними є й забезпечення чесності та безпеки гри при використанні системи штучного інтелекту для виявлення шахрайства та підозрілих активностей, таких як спільні ігри або ставки, які не збігаються з типовою поведінкою гравця. Ще одним правовим питанням, пов'язаним із використанням штучного інтелекту в галузі азартних ігор, є регулювання алгоритмів, які використовуються для визначення результатів гри або імітації поведінки гравців. Регулятори повинні переконатися, що такі алгоритми не порушують закони про азартні ігри та не спричиняють недобросовісну поведінку гравців або операторів. Крім того, існують питання грального інструментарію, таким як інструменти контролю гри чи можливості зупинити гру, що має гарантувати врахування захисту гравців від шкідливого впливу.

Саме тут є сенс звернути увагу на *"Огляд законодавства про азартні ігри"*, що призначений для практикуючих спеціалістів з усього світу, які швидко хочуть зрозуміти основи законодавства про азартні ігри в ключових юрисдикціях. У ньому аналізуються найважливіші нові закони та прецедентне право з акцентом на ключові події

за останні 12 місяців та на те, на що потрібно звернути увагу в майбутньому [6].

Інші правові питання, пов'язані з використанням штучного інтелекту в галузі азартних ігор, включають захист конфіденційності даних гравців, контроль за алгоритмами, використовуваними для визначення результатів ігор, і рівномірне застосування цих алгоритмів для усіх гравців. Крім того, важливо враховувати етичні аспекти використання штучного інтелекту в галузі азартних ігор, такі як відповідальне гральне сприяння та захист дітей та вразливих груп населення. У зв'язку з цим, правові рамки повинні бути розроблені з урахуванням цих аспектів для забезпечення ефективного та безпечного використання штучного інтелекту в галузі азартних ігор.

Стратегія правозастосування, побудована на основі штучного інтелекту, дозволяє регуляторам розробляти і впроваджувати ефективні правові рішення та контролювати дотримання норм і положень в галузі азартних ігор. Це допомагає виявляти порушення, зловживання та небажану активність, сприяючи створенню безпечного та регульованого середовища для гравців та індустрії азартних ігор в Європі.

Всі ці елементи, поєднані разом, допомагають регуляторам азартних ігор в Європі досягати високого рівня регуляції, забезпечуючи безпеку, чесність і відповідальну гру в азартні ігри для всіх учасників.

Організаційно-правові засади регулювання азартних ігор Європейським форумом регуляторів азартних ігор

Однією з найбільших сьогоднішніх глобальних проблем, пов'язаних з азартними іграми, є необхідність високого рівня регулювання для забезпечення захисту гравців та боротьби зі зловживаннями. У Європі ці питання вирішуються за допомогою співпраці між національними регуляторами азартних ігор через Європейський форум регуляторів азартних ігор.

Європейський форум регуляторів азартних ігор, це організація, що об'єднує національні органи регулювання азартних ігор та лотерей з країн Європейського Союзу, в якій обмінюються інформацією та обговорюють формування політики щодо сфери регулювання азартних ігор. Це "платформа для міжнародного співробітництва органів влади між європейськими країнами, яка допомагає формувати спільну координуючу політику у сфері регулювання організації та проведення азартних ігор" [8]. Метою GREF є співпраця та обмін досвідом між національними

регуляторами азартних ігор у питаннях регулювання галузі.

Форум було створено в 1989 році і він складається з представників національних органів регулювання азартних ігор. GREF регулярно проводить зустрічі та конференції, де обговорюються теми, пов'язані з регулюванням азартних ігор, зокрема, боротьба зі зловживаннями, захист гравців, технічні стандарти та інші питання. Організація сприяє розвитку сумісних стандартів і рекомендацій для регулювання азартних ігор в Європі та сприяє взаємодії між національними регуляторами. Крім того, GREF також співпрацює з іншими міжнародними організаціями, такими як Комісія з азартних ігор Великої Британії, для обміну досвідом та взаємодії з іншими країнами.

Основні завдання GREF полягають у забезпеченні високого рівня захисту гравців, боротьби зі зловживаннями, попередженні легалізації відмивання грошей та фінансування тероризму. Також, організація займається питаннями взаємодії між регуляторами, зокрема обміном досвідом та інформацією про регулювання азартних ігор у країнах-членах. GREF активно працює над вдосконаленням стандартів і рекомендацій для регулювання азартних ігор, включаючи рекомендації щодо технічних стандартів та підходів до захисту гравців. Організація також досліджує нові технології та інновації у галузі азартних ігор, щоб забезпечити високий рівень захисту гравців і боротьби зі зловживаннями.

У роботі GREF беруть участь регулятори з більш як 20 країн Європейського Союзу, що дозволяє забезпечити координацію та взаємодію між різними національними регуляторами та сприяти вирішенню спільних питань у галузі азартних ігор. Загалом, GREF є важливим форумом для співпраці та координації між національними регуляторами азартних ігор у Європі, що сприяє розвитку відповідального та ефективного регулювання галузі.

GREF створює *консультаційну платформу*, яка дозволяє європейським регуляторам азартних ігор обмінюватися думками та обговорювати важливі питання щодо грального бізнесу. Представляє різноманітні погляди європейських регуляторів на певні теми, здатні досягти консенсусу серед учасників. Виступає центральною ланкою у вирішенні запитів від європейських влад і пов'язаних із ними установ з усього світу. Згідно з Уставом GREF 2012 року, до Виконавчої ради входять дев'ять досвідчених членів, які представляють керівників ряду європейських

ігрових органів та комісій з усього світу, включно з юрисдикціями острова Мен, Олдерні, Данії та Норвегії. Інші члени Виконавчої ради складаються з групи досвідчених експертів, які вносять цінний внесок до команди. Сфера діяльності GREF звужена до робочих напрямків: електронні азартні ігри та технічні проблеми; відповідальна гра та залежність; інформація та статистика [9].

Як зазначалось, у травні 2022 року на щорічній конференції Gaming Regulators European Forum українська делегація КРАІЛ взяла участь у робочих групах за темами: штучний інтелект, поведінковий аналіз, регуляторний досвід, останні події у сфері регулювання азартних ігор та лотерей у Європі. Делегації органів-регуляторів інших держав презентували доповіді з питань тенденцій розвитку сфери регулювання азартних ігор та лотерей. Делегація КРАІЛ також долучилася до інтерактивного обговорення *стратегій правозастосування* з метою ознайомлення з іноземним досвідом в цьому аспекті" [10, 11].

Правові та організаційні основи регулювання азартних ігор на Мальті

А. Пірс (Pearce, 2021) зазначає, що "Мальтійське законодавство в індустрії іGaming було новаторським і продемонструвало величезну далекоглядність. У 2004 році Мальта стала першою країною-членом ЄС, яка прийняла всеосяжне законодавство, безпосередньо орієнтоване на сектор віддалених азартних ігор, і таким чином створила надійну юрисдикцію для бізнесу в усьому світі" [12].

Мальтійський орган з ігор є регулятором азартних ігор і гральних індустрій на Мальті, який надає ліцензії та регулює діяльність багатьох операторів грального бізнесу. MGA відповідає за забезпечення того, щоб ліцензовані компанії дотримувалися законодавства, пов'язаного з азартними іграми, та забезпечували безпеку та захист прав споживачів. MGA є одним з найбільш впливових та поважаних регуляторів в галузі онлайн-гемблінгу.

Цілями та функціями MGA є запобігання злочинним підприємствам, які часто пов'язані з ігровими заняттями; створення прозорості та безпеки для гравців; захисту неповнолітніх і вразливих осіб; надання рекомендацій та допомога компаніям у поданні заявок на отримання дозволів на азартні ігри; захисту коштів і депозитів гравців; моніторинг діяльності ліцензіатів; доведення випадковості та справедливості у всіх азартних іграх [12].

На березень 2021 року законодавча база,

яка регулює азартні ігри на Мальті, складається з Закону про азартні ігри, Глави 583 Законів Мальти (Gaming Act CHAPTER 583) [13] та підзаконних актів 583.03-583.12. Із 2018 по 2021 рік MGA також видав ряд директив та інструкцій, які є обов'язковими для ліцензіатів і містять додаткові вказівки для операторів щодо прийняття та застосування законів і нормативних актів.

Закон Gaming Act CHAPTER 583 – це законодавчий акт Мальти, який регулює гральну індустрію на території Мальти. Закон був прийнятий у 2018 році та вступив у силу в 2019 році.

Основна мета акту – забезпечити законодавчу рамку для регулювання ігор на Мальті, захист інтересів споживачів і забезпечити прозорість та відкритість в гральній індустрії, зменшити вплив злочинної діяльності в цій сфері. Закон також створює Мальтійський орган з ігор – головний регулятор азартних ігор та гральної індустрії на Мальті, який відповідає за надання ліцензій та регулювання гральних операторів на території Мальти.

Акт розглядає різні види ігор, включаючи казино, спортивні ставки, лотереї та інші. Він також містить положення про відповідальну гральну поведінку, захист прав споживачів, рекламу гральних ігор та розвиток гральної індустрії в цілому. До основних питань, які регулюються законом, належать: *ліцензування*, щодо якого вимагається, щоб будь-яка компанія, яка займається наданням азартних ігор на Мальті, мала ліцензію, що видаються органом державного регулювання азартних ігор на Мальті; *класифікація*, стосовно якої встановлюються три класи ліцензій на азартні ігри залежно від їх типу і розміру; *оподаткування*, щодо якого встановлені податкові ставки на азартні ігри, які повинні бути сплачені компаніями, що мають ліцензії; *захист гравців*, за яким встановлено обов'язкові заходи, які мають бути прийняті операторами азартних ігор, щоб захистити гравців від можливої шахрайської діяльності та забезпечити відповідальну гру; *реклама*, щодо якої встановлені правила для реклами азартних ігор, зокрема заборона спонсорства азартних ігор певними категоріями компаній, такими як виробники дитячих іграшок.

Як зазначають Е.Дж. Замміт, Дж. Маллія, І. Велла та Дж. Бартоло (Zammit, Mallia, Vella and Bartolo, 2022), особливо відповідальним за законом є процес ліцензування, який складається з заяви та продовження; ключових функцій, виконуваних у зв'язку з ігровою службою або ігровим забезпеченням і викладених у Директиві

про авторизацію та дотримання вимог до азартних ігор; планування бізнесу; операційні та законодавчі вимоги; огляд систем і відповідності; санкції за недотримання; правопорушення; оподаткування та рекламу й маркетинг [14].

До того ж, нещодавно "через загострення ситуації у відносинах між Росією та Україною 3 березня 2022 р. MGA випустило повідомлення, в якому нагадало ліцензіатам ...про необхідність забезпечити ефективну та дієву роботу систем, які використовуються для моніторингу санкцій, відкалібрувати свої системи відповідно до розвитку ситуації у відносинах між росією та Україною та оперативно реагувати, щоб гарантувати, що бази даних клієнтів підпадають під дію оновлених списків санкцій" [14].

Таким чином, Gaming Act CHAPTER 583 на Мальті є високоякісним законодавством у галузі грального бізнесу, але воно не надає чіткого опису типів ігор, які підлягають регулюванню цим законом, що може створювати неоднозначності щодо легальності окремих ігор. Іншою проблемою є необхідність багатьох ліцензій для різних типів ігор та послуг, що може зробити процес регулювання складним і дорогим для операторів. Наявність багатьох офшорних компаній може створювати проблеми з контролем та наглядом за компаніями, а відсутність чіткої визначеності ролі регулятора може створити проблеми з контролем та наглядом за гральними операторами.

І, як підсумовує А. Пірс (Pearce, 2021), "з моменту утворення MGA та нормативних правових актів, що підтримують його, сектор онлайн-гемблінгу на території значно зріс. Інтернет-провайдери нині становлять близько 12 % ВВП країни" [12], що, на нашу думку, може слугувати за яскравий приклад наповнення державного бюджету для будь-якої європейської країни. В основі такої політики знаходяться конкурентоспроможні податкові ставки, надійна інтернет-інфраструктура, здібна робоча сила, статус членства в ЄС.

У цілому, хоча MGA та Gaming Regulators European Forum й працюють в галузі азартних ігор, їх завдання та функції різняться. MGA займається ліцензуванням та регулюванням ігрових операторів на Мальті, тоді як GREF сприяє

співпраці між різними регуляторами з метою підвищення якості регулювання та підтримки безпечного середовища в галузі азартних ігор. Їх діяльність потребує на подальше, більш поглиблене дослідження.

Висновки

1. Впровадження європейських правових стандартів у сфері азартних ігор вимагає негайної адаптації українського законодавства – перегляду національних нормативних актів і приведення їх у відповідність до вимог і принципів, що визначені в європейських правових документах. Така адаптація включає гармонізацію нормативних актів, їх узгодження з правилами ЄС і заохочення конвергенції. Найбільш ефективно та консистентне застосування правових норм, що регулюють гральний бізнес, досягається орієнтацією на діяльність найбільш відомих європейських регуляторів азартних ігор в Європі, таких як Європейський форум регуляторів азартних ігор та регулятор азартних ігор на Мальті.

2. Організаційні аспекти регулювання азартних ігор в Європі пов'язані з виявленням принципів, моделей та практики, які є успішними. Такі організаційні аспекти стосуються структури та функцій таких регуляторних органів, як GREF і MGA, процесів ліцензування та нагляду, механізмів забезпечення дотримання правил, протидії шахрайству та гральній залежності, методів забезпечення виконання правил та ефективних стратегій управління ризиками.

3. Заслугує на увагу й подальший перенос досвіду діяльності європейських міжнародних регуляторних органів GREF і MGA на українські реалії, та оцінка контексту України, її законодавства й інституціональних особливостей, визначення аспектів європейського досвіду, що можуть бути корисними для впровадження в українські умови.

Конфлікт інтересів

При написанні статті у авторів конфлікт інтересів відсутній.

Вираз вдячності

Дослідження виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Харківського національного університету внутрішніх справ.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Логвиненко В. В. Деякі аспекти міжнародного досвіду правового регулювання букмекерської діяльності. *Науковий вісник міжнародного гуманітарного університету. Сер. Юриспруденція*. 2014. № 11. Т. 2. С. 37–39.
2. Манзюк В. В., Заборовський В. В. Динаміка становлення грального бізнесу в Україні. *Порівняльно-аналітичне право*. 2020. № 1. С. 237–240. <https://doi.org/10.32782/2524-0390/2020.1.57>

3. Сперкач Н. А., Китун А. П. Позитивні та негативні аспекти легалізації грального бізнесу в Україні. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 5. С. 161–165. <https://doi.org/10.15421/391979>
4. Гищук Р. М., Бойко І. Д. Особливості функціонування грального бізнесу в європейських країнах та їхній досвід у контексті розвитку туризму в Україні. *Світове господарство і міжнародні економічні відносини*. 2017. № I–II. С. 258–270.
5. Правове регулювання грального бізнесу: європейський досвід, практика в пострадянських країнах, перспективи України / за заг. ред. І. В. Сергієнко, І. Ю. Фоміна, Р. Б. Хорольського. Київ: Юридична компанія "Фомін, Сергієнко та партнери", 2015. 136 с. [https://jurkniga.ua/contents/pravovoe-regulirovanie-igornogo-biznesa-evropeyskiy-opyt-praktika-postsovetskikh-stran-perspektivy-ukrainy\)-legal-regulation-of-gambling-business-european-experience-practices-in-post-soviet-countries-perspectives-of-ukraine.pdf](https://jurkniga.ua/contents/pravovoe-regulirovanie-igornogo-biznesa-evropeyskiy-opyt-praktika-postsovetskikh-stran-perspektivy-ukrainy)-legal-regulation-of-gambling-business-european-experience-practices-in-post-soviet-countries-perspectives-of-ukraine.pdf)
6. The Gambling Law Review. Editors: Carl Rohsler. <https://thelawreviews.co.uk/title/the-gambling-law-review>
7. Stefanchuk R. O., Hetmantsev D. O., Toporetska Z. M. Models of public management of gambling business in the world. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*. 2022. № 29(1). P. 94–105. [https://doi.org/10.37635/jnalsu.29\(1\).2022.94-105](https://doi.org/10.37635/jnalsu.29(1).2022.94-105)
8. Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей. 15.04.2022. https://uk.tgstat.com/channel/@GC_Ukr/331
9. The Gaming Regulators European Forum – [GREF]. 16.05.2021. <https://gamblescope.com/casino/casino-knowledge-base/licencing-testing-authorities-and-agencies/the-gaming-regulators-european-forum-gref.html>
10. КРАІЛ представила Україну на форумі GREF: результати конференції органів-регуляторів сфери азартних ігор. 03.06.2022. <https://www.gc.gov.ua/ua/International/33645.html>
11. Зозуля, І. В., Профатіло, К. В. (2021). Повноваження Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей. *Форум Права*, 70(5), 29–46. <http://doi.org/10.5281/zenodo.5529525>
12. Pearce A. Malta: The epicentre of the gambling industry. *Times of Malta*. 30.11.2021. <https://timesofmalta.com/articles/view/malta-the-epicentre-of-the-gambling-industry.918457>
13. Gaming Act CHAPTER 583. <https://legislation.mt/eli/cap/583/eng/pdf>
14. Andrew J. Zammit, Jackie Mallia, Ilona Vella and James Bartolo. The Gambling Law Review: Malta. 09.05.2022. <https://thelawreviews.co.uk/title/the-gambling-law-review/malta>

REFERENCES

1. Lohvynenko, V. V. (2014). Deyaki aspekty mizhnarodnoho dosvidu pravovoho rehulyuvannya bukmekerskoyi diyalnosti [Some aspects of the international experience of legal regulation of bookmaking activi]. *Naukovyy visnyk mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Ser. Yurysprudentsiya*, 11(2), 37–39 (in Ukr).
2. Manzyuk, V. V., & Zaborovskyy, V. V. (2020). Dynamika stanovlennya hralnoho biznesu v Ukrayini [The dynamics of the development of gambling business in Ukraine]. *Porivnyalno-analitychne pravo*, (1), 237–240. <https://doi.org/10.32782/2524-0390/2020.1.57> (in Ukr).
3. Sperkach, N. A., & Kytun, A. P. (2019). Pozytyvni ta nehatyvni aspekty lehalizatsiyi hralnoho biznesu v Ukrayini [Positive and negative aspects of the legalization of the gambling business in Ukraine]. *Aktualni problemy vitchyznyanoi yurysprudentsiyi*, (5), 161–165. <https://doi.org/10.15421/391979> (in Ukr).
4. Hyshchuk, R. M., & Boyko, I. D. (2017). Osoblyvosti funktsionuvannya hralnoho biznesu v yevropeyskykh krayinakh ta yikhniy dosvid u konteksti rozvytku turyzmu v Ukrayini [Peculiarities of the functioning of the gambling business in European countries and their experience in the context of the development of tourism in Ukraine]. *Svitove hospodarstvo i mizhnarodni ekonomichni vidnosyny*, (I–II), 258–270 (in Ukr).
5. Serhiyenko, I. V., Fomin, I. YU., & Khorolskyy, R. B. (Eds.). (2015). *Pravove rehulyuvannya hralnoho biznesu: yevropeyskyy dosvid, praktyka v postradyanskykh krayinakh, perspektivy Ukrayiny* [Legal regulation of gambling business: European experience, practice in post-Soviet countries, prospects of Ukraine]. Kyiv: Yurydychna kompaniya "Fomin, Serhiyenko ta partnery". [https://jurkniga.ua/contents/pravovoe-regulirovanie-igornogo-biznesa-evropeyskiy-opyt-praktika-postsovetskikh-stran-perspektivy-ukrainy\)-legal-regulation-of-gambling-business-european-experience-practices-in-post-soviet-countries-perspectives-of-ukraine.pdf](https://jurkniga.ua/contents/pravovoe-regulirovanie-igornogo-biznesa-evropeyskiy-opyt-praktika-postsovetskikh-stran-perspektivy-ukrainy)-legal-regulation-of-gambling-business-european-experience-practices-in-post-soviet-countries-perspectives-of-ukraine.pdf) (in Ukr).
6. The Gambling Law Review. Editors: Carl Rohsler. <https://thelawreviews.co.uk/title/the-gambling-law-review>
7. Stefanchuk, R. O., Hetmantsev, D. O., & Toporetska, Z. M. (2022). Models of public management of gambling business in the world. *Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, 29(1), 94–105. [https://doi.org/10.37635/jnalsu.29\(1\).2022.94-105](https://doi.org/10.37635/jnalsu.29(1).2022.94-105)

8. *Komisiya z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey* [Gambling and Lottery Regulatory Commission]. 15.04.2022. https://uk.tgstat.com/channel/@GC_Ukr/331 (in Ukr).
9. The Gaming Regulators European Forum – [GREF]. 16.05.2021. <https://gamblescope.com/casino/casino-knowledge-base/licencing-testing-authorities-and-agencies/the-gaming-regulators-european-forum-gref.html>
10. *KRAIL predstavyla Ukrainu na forumi GREF: rezultaty konferentsiyi orhaniv-rehulyatoriv sfery azartnykh ihor* [KRAIL presented Ukraine at the GREF forum: the results of the conference of gambling regulatory bodies]. 03.06.2022. (in Ukr). <https://www.gc.gov.ua/ua/International/33645.html>
11. Zozulia, I. V., & Profatilo, K. V. (2021). Povnovazhennya Komisiyi z rehulyuvannya azartnykh ihor ta loterey [Powers of the Commission for Regulation of Gambling and Lotteries]. *Forum Prava*, 70(5), 29–46. <http://doi.org/10.5281/zenodo.5529525> (in Ukr).
12. Pearce, A. (2021). Malta: The epicentre of the gambling industry. *Times of Malta*. <https://timesofmalta.com/articles/view/malta-the-epicentre-of-the-gambling-industry.918457>
13. Gaming Act CHAPTER 583. <https://legislation.mt/eli/cap/583/eng/pdf>
14. Andrew, J. Zammit, Jackie, Mallia, Ilona, Vella, & James, Bartolo. (2022). The Gambling Law Review: Malta. <https://thelawreviews.co.uk/title/the-gambling-law-review/malta>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАТТЮ (ARTICLE INFO)

Published in:
 Форум права: 74 pp. 113–121 (1).

Related identifiers:
 10.5281/zenodo.7699512
http://forumprava.pp.ua/files/113-121-2023-1-FP-Muzychuk_Getmanets_12.pdf
http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2023_1_12.pdf

License (for files):
[Creative Commons Attribution 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Received: 03.03.2023
Accepted: 24.03.2023
Published: 07.04.2023
Available online: 07.04.2023

Cite as:

Музичук О. М., Гетманець О. П. (2023). Правові стандарти та організаційні аспекти європейського досвіду регулювання азартних ігор для України. *Форум Права*, 74(1), 113–121. <http://doi.org/10.5281/zenodo.7699512>

Muzychuk, O. M., & Getmanets O. P. (2023). Pravovi standarty ta orhanyzatsiyni aspekty yevropeyskoho dosvidu rehulyuvannya azartnykh ihor dlya Ukrainy [Legal Standards and Organizational Aspects of European Experience in Regulating Gambling for Ukraine]. *Forum Prava*, 74(1), 113–121. <http://doi.org/10.5281/zenodo.7699512>